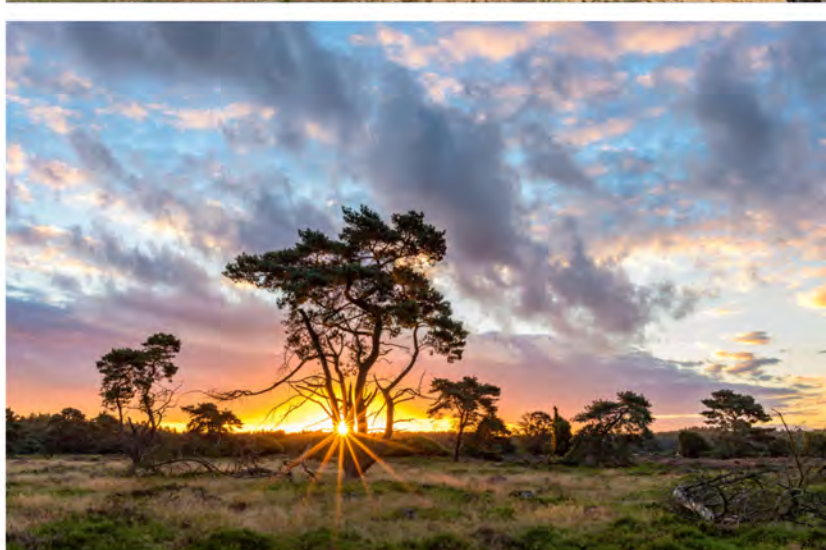

Participatieverslag week van de omgevingsvisie

Omgevingsvisie Aa en Hunze: van dorp tot horizon

Inhoudsopgave

1.	<i>Inleiding</i>	2
2.	<i>Samenvatting</i>	3
3.	<i>Straatgesprekken</i>	7
4.	<i>Uitkomsten Enquête</i>	10
	Demografie	10
	Thema 1: Wonen en woningbouw	11
	Thema 2: Dagelijkse leefomgeving	14
	Thema 3: De omgeving van morgen	17
	Thema 4: Werk en ontspanning	20
	Thema 5: Landelijk gebied	23
	Thema 6: Meedenken en meepraten	26
5.	<i>Sessie dorpsbelangen</i>	29

1. Inleiding

In oktober vond stap 3 van het proces voor de omgevingsvisie plaats: de Week van de Omgevingsvisie. In de eerdere stappen verzamelden we feiten, cijfers en analyses over de fysieke leefomgeving. Daarmee ontstond een objectief vertrekpunt. Stap 3 richt zich op een andere belangrijke invalshoek: het ophalen van ervaringen, zorgen en wensen van inwoners.

Hoe we dit hebben aangepakt

Tijdens de Week van de Omgevingsvisie stond participatie centraal. We wilden in beeld krijgen welke thema's leven in de dorpen en welke onderwerpen volgens inwoners aandacht verdienen.

Daarom zijn we op verschillende manieren en op diverse plaatsen in gesprek gegaan. We spraken inwoners tijdens straatgesprekken op de weekmarkten in Annen, Rolde en Gieten, gingen mee met wandelgroepen in Gasselternijveen en Gieterveen (*) en organiseerden bijeenkomsten met dorpsbelangen en de jongerenraad (*). Daarnaast vulden ruim 2200 inwoners en ondernemers een uitgebreide enquête in.

Wat deze stap oplevert

Door de combinatie van gesprekken en enquête ontstaat een breed totaalbeeld van wat inwoners belangrijk vinden in hun leefomgeving. In deze fase gaat het niet om het maken van keuzes of het bepalen van richting. De opbrengst uit deze stap vormt een belangrijke bouwsteen voor stap 4, waarin de koers voor de omgevingsvisie wordt bepaald en de eerste contouren van de visie worden uitgewerkt.

Opbouw van dit verslag

Dit participatieverslag bundelt de resultaten van de straatgesprekken, de enquête en de bijeenkomst met dorpsbelangen. Per onderdeel worden de belangrijkste thema's en aandachtspunten beschreven. Samen geven zij inzicht in wat er in de dorpen leeft en welke onderwerpen inwoners belangrijk vinden voor de toekomst van Aa en Hunze.

** De resultaten van de wandelgroepen en de jongerenraad worden t.z.t. toegevoegd aan dit verslag.*

2. Samenvatting

In oktober is stap 3 van het proces voor de omgevingsvisie uitgevoerd: het ophalen van ervaringen, zorgen en wensen van inwoners voor de toekomst van Aa en Hunze. Dat gebeurde via straatgesprekken, een bijeenkomst met dorpsbelangen en een gemeentebrede enquête die ruim 2200 keer is ingevuld. De combinatie van deze bronnen geeft een breed totaalbeeld van wat inwoners belangrijk vinden:

Wonen

Wonen is het meest genoemde thema. Inwoners vragen om betaalbare en passende woningen voor jongeren, starters, gezinnen en ouderen. Nieuwbouw moet kleinschalig zijn en aansluiten bij de schaal van het dorp, bij voorkeur binnen of aan de rand van kernen. Doorstroming en snellere vergunningprocedures worden belangrijk gevonden. Grote uitbreidingen en hoogbouw buiten de hoofdkernen krijgen weinig steun. Nieuwe woonvormen, zoals hofjes en gedeelde erven, worden juist positief ontvangen.

Kort samengevat: de behoefte aan kleinschalige, passende woningen is groot.

Voorzieningen en leefbaarheid

Voorzieningen bepalen in hoge mate de leefbaarheid van dorpen. Bewoners willen onder andere scholen, zorgvoorzieningen, winkels, sportlocaties en dorpshuizen behouden. Ontmoetingsplekken worden gezien als belangrijke basis voor sociale samenhang. Het verenigingsleven en onderlinge betrokkenheid worden door inwoners als sterke punten benoemd.

Kort samengevat: voorzieningen en gemeenschapszin vormen de ruggengraat van de dorpen.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Veel inwoners vragen om beter openbaar vervoer, vooral in kleinere dorpen. Daarnaast worden verkeersveiligheid, onderhoud van infrastructuur en goede verlichting vaak genoemd. Aandacht voor ouderen, voetgangers en fietsers is belangrijk.

Kort samengevat: veilige, toegankelijke en goed bereikbare dorpen zijn een duidelijke wens.

Natuur, landschap en leefomgeving

Inwoners hechten groot belang aan natuur, rust, ruimte en het groene karakter van de gemeente. Nieuwe ontwikkelingen moeten passen bij het landschap en de schaal van de dorpen. Biodiversiteit, zorgvuldig groenbeheer en het verminderen van gewasbeschermingsmiddelen worden veel genoemd. Stilte en donkerte horen volgens inwoners bij de kwaliteit van de gemeente.

Kort samengevat: behoud van natuur en landschap is een breed gedeelde wens.

Duurzaamheid en energie

Duurzaamheid krijgt brede steun, mits zorgvuldig en passend uitgevoerd. Zonnepanelen op daken worden gezien als logisch; grote zonneparken in open landschap en windmolens nabij dorpen krijgen weinig draagvlak. Inwoners vragen aandacht voor wateroverlast, hittestress en vergroening.

Kort samengevat: inwoners steunen verduurzaming, maar op kleinschalige, passende wijze.

Economie, recreatie en landbouw

Bewoners zien vooral kansen in kleinschalige recreatie, verbetering van fiets- en wandelroutes en versterking van bestaande campings. Grote recreatieparken worden als onwenselijk ervaren. Voor lokale werkgelegenheid ziet men ruimte voor kleine bedrijven en ambachten. De agrarische sector wordt gewaardeerd, maar verder verduurzamen wordt belangrijk gevonden.

Kort samengevat: economische ontwikkeling moet passen bij de schaal, rust en natuur van de gemeente.

Participatie en betrokkenheid

De bereidheid om mee te denken is groot. Inwoners willen wel eerder in processen worden betrokken, duidelijker geïnformeerd worden en terugkoppeling ontvangen over wat er met hun inbreng gebeurt.

Kort samengevat: inwoners willen actief meedoen, mits het proces transparant en toegankelijk is.

In hoofdlijnen

De opbrengst van deze participatiefase geeft een helder signaal: inwoners waarderen de rust, ruimte en dorps identiteit van Aa en Hunze en willen dat ontwikkelingen hierbij aansluiten. Wonen, voorzieningen, bereikbaarheid, natuur en zorgvuldig ruimtegebruik vormen de belangrijkste thema's voor de toekomstvisie. Deze input vormt een stevige basis voor stap 4: het bepalen van de koers van de omgevingsvisie.

Verslag straatgesprekken

Omgevingsvisie Aa en Hunze: van dorp tot horizon

3. Straatgesprekken

Tijdens de weekmarkten in Rolde, Gieten en Annen zijn eind september en begin oktober 2025 straatgesprekken gevoerd met inwoners over de toekomst van Aa en Hunze. De gesprekken leveren een breed en herkenbaar beeld op van wat inwoners belangrijk vinden voor hun dorp en directe omgeving. Hoewel elk dorp eigen accenten heeft, keren dezelfde thema's steeds terug: passend wonen, sterke voorzieningen, veilige bereikbaarheid en behoud van natuur en landschap.

Wonen

In alle drie de dorpen staat wonen bovenaan de agenda. Inwoners hebben behoefte aan betaalbare en passende woningen voor verschillende leeftijden: jongeren, starters, gezinnen en ouderen. Doorstroming wordt belangrijk gevonden, net als snellere vergunningprocedures.

Nieuwbouw moet aansluiten bij de schaal van het dorp. Inbreiding en kleinere woningtypen worden als geschikte oplossingen gezien. Rolde noemt kleinschalige, autovrije woonvormen. Gieten vraagt om ruimte voor mantelzorgwoningen. In Annen wordt vooral levensloopbestendig en hofjeswonen genoemd. Grootschalige uitbreidingen en hoogbouw worden veelal als onwenselijk gezien.

Voorzieningen en gemeenschapszin

Voorzieningen zijn erg belangrijk voor de leefbaarheid van de dorpen. Dorpshuizen, multifunctionele centra en sportvoorzieningen hebben een belangrijke rol als ontmoetingsplek. In Gieten wordt een MFC duidelijk gemist. Annen ziet graag behoud van het winkelcentrum, de basisschool en het zwembad. In Rolde wordt het dorpshuis gezien als een belangrijk sociaal knooppunt.

De onderlinge verbondenheid wordt overal als sterk ervaren. Vrijwilligerswerk, naoberschap en het actieve verenigingsleven dragen bij aan de sociale structuur van de dorpen.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Inwoners geven aan dat openbaar vervoer beter moet, vooral in kleinere dorpen waar verbindingen beperkt zijn. Daarnaast worden verkeersveiligheid en onderhoud van wegen, stoepen en fietspaden vaak genoemd. Toegankelijkheid voor ouderen en mensen met een beperking is een aandachtspunt in alle dorpen.

In Rolde wordt de shared space en de oversteek bij de Albert Heijn als onveilig ervaren. Gieten noemt het OV-knooppunt als onaangename plek. Annen vraagt om betere busverbindingen naar omliggende gemeenten.

Natuur, landschap en leefomgeving

De waardering voor natuur, rust en landschap is groot. Voor bewoners is duidelijk: het groene karakter moet blijven en nieuwe plannen moeten aansluiten bij het bestaande landschap. Biodiversiteit moet verbeterd worden en gewasbeschermingsmiddelen worden gezien als ongewenst. Sierteelt wordt als niet passend gezien. Ook wordt de impact van houtstook genoemd.

Agrariërs moeten volgens inwoners kunnen blijven boeren, maar wel met aandacht voor bodemkwaliteit en natuur. Het behoud van stilte en donkerte wordt eveneens breed benadrukt.

Energie en duurzaamheid

Windmolens in of nabij het dorp worden als onwenselijk beschouwd, net als zonnepanelen in open landschap. Zonnepanelen op daken worden juist gezien als een passende oplossing. Bewoners vragen aandacht voor wateroverlast, hittestress en een groen-blauwe inrichting van de dorpen. Samenwerking tussen gemeente, provincie en waterschappen wordt hiervoor als belangrijk genoemd.

Economie en recreatie

Bewoners zien kansen in kleinschalige recreatie die past bij de rust en het landschap. Uitbreiding van bestaande campings en verbetering van fiets- en wandelroutes worden positief genoemd. Grootschalige recreatieparken worden in alle dorpen als ongewenst gezien. In Gieten klinkt daarnaast de wens voor meer lokale werkgelegenheid en ruimte voor kleine bedrijventerreinen.

Dorpsidentiteit en cultuurhistorie

De dorpen hechten veel waarde aan hun eigen identiteit, zoals historische dorpsstructuren, brinken, essen en karakteristieke panden. In alle gesprekken is de wens duidelijk om het dorpse en groene karakter te behouden. Ontwikkelingen moeten hierop aansluiten.

Waardering voor de leefomgeving

Inwoners spreken veel waardering uit voor de groene omgeving, de rust, het landschap en de saamhorigheid in de dorpen. Het sociale leven, de verenigingen en de betrokkenheid tussen bewoners worden gezien als sterke punten. Ook de veiligheid en gemoedelijkheid in de dorpen worden regelmatig genoemd.

Uitkomsten enquête

Omgevingsvisie Aa en Hunze: van dorp tot horizon

4. Uitkomsten Enquête

Van 1 tot en met 21 oktober was de enquête online en op papier in te vullen. Ruim 2200 deelnemers vulden de vragenlijst in. De enquête is opgebouwd uit zes verschillende onderdelen:

1. *Wonen en woningbouw*
2. *Dagelijkse leefomgeving*
3. *De omgeving van morgen*
4. *Werk en ontspanning*
5. *Landelijk gebied*
6. *Meedenken en meepraten*

Demografie

Naast inhoudelijke vragen is ook gevraagd naar enkele demografische kenmerken van de deelnemers. Dit geeft inzicht in welke groepen de enquête hebben ingevuld en welke leeftijdsgroepen, huishoudens en genders vertegenwoordigd zijn. Deze gegevens geven een algemeen beeld van de achtergrond van de deelnemers en vormen een nuttige aanvulling op de inhoudelijke resultaten.

Leeftijdscategorie	
Jonger dan 21 jaar	1,4%
Tussen de 21 en 45 jaar	21,2%
Tussen de 45 en 65 jaar	38,6%
Ouder dan 65 jaar	38,8%

Verdeling man / vrouw / anders	
Man	52,5%
Vrouw	46,2%
Anders	0,1%
Zeg ik liever niet	1,2%

Gezinssamenstelling	
Alleen	15,2%
Met partner, met kinderen	28,9%
Met partner, zonder kinderen	50,2%
Bij mijn ouder	2,9%
Anders	2,8%

Thema 1: Wonen en woningbouw

Belangrijkste cijfers

- 77% vindt voldoende en betaalbare woningen belangrijk.
- 41% is ontevreden over de huidige beschikbaarheid van woningen.
- 70% wil in het eigen dorp kunnen blijven wonen bij veranderende woonbehoefte.
- De meest geschikte plekken voor nieuwe woningen bevinden zich binnen of aan de randen van bestaande dorpen.
- 58% vindt dat hoogbouw alleen past in de vier hoofdkernen.
- 79% vindt nieuwe woonvormen (zoals hofjes of gedeelde erven) belangrijk.

Reacties open vraag (894 antwoorden)

1. **Woningen voor jongeren en starters** – Veel inwoners vinden dat jongeren in hun dorp moeten kunnen blijven wonen. Er zijn te weinig betaalbare starterswoningen, waardoor jongeren noodgedwongen vertrekken. Meer kleinere, betaalbare woningen zijn dringend gewenst (18,7%).
2. **Betaalbaarheid algemeen** – Betaalbare woningen zijn cruciaal. Deelnemers vinden dat bouwen voor de middeninkomens en lagere inkomens prioriteit moet krijgen boven dure kavels of villa's (15,9%).
3. **Levensloopbestendig wonen** – Veel inwoners vragen om woningen waar men oud kan worden: gelijkvloers, onderhoudsarm en dichtbij voorzieningen. Dit voorkomt dat ouderen moeten verhuizen (10,2%).
4. **Bouw binnen bestaande dorpen** – De meerderheid wil dat nieuwbouw plaatsvindt binnen de dorpsgrenzen of aansluitend aan bestaande bebouwing. Dit voorkomt verrommeling van het landschap (9,5%).
5. **Behoud dorpskarakter** – Deelnemers hechten sterk aan het dorps- en kleinschalige karakter. Bouwstijl, hoogte en materiaalgebruik moeten passen bij de omgeving (7,9%).
6. **Minder regels en snellere procedures** – Een terugkerende klacht is dat vergunningen traag of ingewikkeld zijn. Meer flexibiliteit bij particuliere initiatieven en herbestemming van panden wordt gewenst (5,6%).
7. **Duurzaam en energiezuinig bouwen** – Duurzaamheid wordt belangrijk gevonden, maar niet als het ten koste gaat van betaalbaarheid. Veel mensen noemen isolatie en hergebruik van materialen als voorbeeld (4,8%).

8. **Ruimte voor nieuwe woonvormen** – Samenwonen van jong en oud, hofjes en gemeenschappelijke erven worden als positief gezien, mits passend bij het dorp (4,4%).
9. **Herbestemming leegstaande panden** – Leegstaande boerderijen en winkels kunnen worden omgebouwd tot woningen. Dat draagt bij aan levendigheid en behoud van karakter (3,7%).
10. **Meer huurwoningen** – Vooral in kleine dorpen is er te weinig aanbod aan betaalbare huur. Inwoners willen dat woningcorporaties meer bouwen (3,5%).
11. **Woonruimte voor lokale inwoners** – Er is irritatie over mensen “van buitenaf” die huizen kopen. Voorrang voor inwoners van Aa en Hunze wordt regelmatig genoemd (3,2%).
12. **Beperking van tweede woningen** – Enkele inwoners willen regels tegen het opkopen van huizen voor recreatief gebruik of belegging (2,9%).
13. **Goed openbaar vervoer bij nieuwbouw** – Nieuwe wijken moeten goed bereikbaar zijn voor mensen zonder auto (2,7%).
14. **Meer aandacht voor alleenstaanden** – Er is vraag naar kleine, betaalbare woningen voor alleenwonenden en ouderen (2,5%).
15. **Flexwoningen en tijdelijke bouw** – Sommige deelnemers pleiten voor tijdelijke of modulaire woningen om de druk te verlichten (2,1%).
16. **Meer inspraak bij woningbouw** – Deelnemers willen eerder betrokken worden bij plannen, zodat de bouw beter aansluit bij de dorpsbehoefte (1,8%).
17. **Onderhoud en kwaliteit bestaande woningen** – Niet alleen nieuwbouw, maar ook onderhoud en verduurzaming van bestaande woningen moet meer aandacht krijgen (1,5%).
18. **Voorkeur voor kleinschalige projecten** – Grote uitbreidingswijken worden ongewenst gevonden; liever enkele woningen per keer (1,3%).
19. **Woningen voor specifieke doelgroepen (zorg, jongeren met beperking)** – Een kleine groep vraagt om woonruimte voor begeleid wonen en zorgbehoevenden (1,1%).
20. **Ruimte voor zelfbouw en particulier initiatief** – Deelnemers willen de vrijheid om zelf te bouwen of te herontwikkelen, mits binnen duidelijke dorpskaders (0,8%).

Samenvatting thema 1

Uit de enquête blijkt dat wonen en woningbouw een belangrijk thema is voor de deelnemers. Bijna 80% vindt voldoende en betaalbare woningen belangrijk. Tegelijk geeft 41% aan ontevreden te zijn over de huidige beschikbaarheid. Veel deelnemers ervaren dat er te weinig passende woningen zijn.

De wens om in het eigen dorp te blijven wonen wordt breed gedragen: bijna driekwart wil het liefst in het eigen dorp blijven wonen. Dit wijst op een brede behoefte aan lokale binding, dorpsgemeenschap en nabijheid van voorzieningen.

Voor de locatie van nieuwe woningen geeft een meerderheid de voorkeur aan bouwen binnen of aan de randen van bestaande dorpen. Bouwen in het buitengebied wordt duidelijk minder vaak genoemd. Hiermee ontstaat een beeld dat inbreiding, met behoud van het open landschap, meer gewenst is dan uitbreiding.

Bijna 60% vindt dat hoogbouw alleen past in de grotere kernen (Gieten, Annen, Rolde en Gasselternijveen). Hoogbouw in kleinere dorpen wordt door veel deelnemers als minder passend gezien.

Ongeveer 79% staat positief tegenover nieuwe woonvormen waarin generaties samenleven, zoals hofjes of gedeelde erven.

De [open antwoorden](#) sluiten hierbij aan. Veel deelnemers noemen betaalbare woningen voor starters en ouderen, bij voorkeur binnen de dorpsgrenzen en met behoud van het bestaande dorpskarakter en landschap. Veel reacties onderstrepen de wens dat de gemeente dit onderwerp actief oppakt en handelt om de wooncrisis lokaal aan te pakken.

Thema 2: Dagelijkse leefomgeving

Belangrijkste cijfers

- 89% vindt bereikbaarheid met fiets, auto en OV belangrijk.
- 56% is tevreden over bereikbaarheid, maar 90% benadrukt dat openbaar vervoer nodig is voor leefbaarheid.
- 82% van de deelnemers is van mening dat belangrijke voorzieningen goed bereikbaar zijn.
- 71% vindt dat de gemeente moet investeren in vervoer op maat.
- 83% vindt voldoende voorzieningen belangrijk, maar 51% is neutraal of ontevreden over het huidige aanbod.
- 80% vindt ontmoetingsplekken essentieel voor dorpsverbondenheid.
- 35% maakt zich zorgen over vergrijzing.
- 97% vindt een veilige en leefbare woonomgeving belangrijk; 72% is daarover tevreden.

Reacties open vraag (726 antwoorden)

1. **Verkeersveiligheid in dorpen** – De meeste deelnemers maken zich zorgen over hardrijden, onoverzichtelijke kruispunten en gevaarlijke fietsroutes, vooral bij scholen. Er is veel vraag naar drempels, verlichting en duidelijkere bebording (14,9%).
2. **Onderhoud van groen en openbare ruimte** – Slecht onderhoud van bermen, bomen en plantsoenen wordt vaak genoemd. Mensen willen meer bloemen, bomen en beter snoeiwerk (12,7%).
3. **Betere fietspaden en verlichting** – Vooral in en rond Gieten, Annen en Rolde wordt gevraagd om herstel van fietspaden, gladheidsbestrijding en meer verlichting bij tunnels en kruispunten (10,8%).
4. **Overlast door verkeer en lawaai** – Geluidsoverlast door auto's, motoren en landbouwverkeer wordt veel genoemd. Deelnemers willen maatregelen tegen geluid, trillingen en vrachtverkeer door dorpen (8,9%).
5. **Meer groen in de dorpen** – Deelnemers vinden dat het groenaandeel in de kernen te laag is. Meer bomen, gras en bloemrijke bermen worden genoemd als wens (7,4%).
6. **Sociale samenhang en ontmoetingsplekken** – Dorpen hebben meer plekken nodig waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, zoals dorpshuizen, horeca en multifunctionele centra (6,6%).

7. **Afval en zwerfvuil** – Zwerfvuil in bermen en rond glasbakken stoort veel deelnemers. Betere afvalscheiding en meer prullenbakken worden gevraagd (5,8%).
8. **Openbaar vervoer** – Het OV wordt als knelpunt genoemd: te weinig bussen, slechte aansluitingen en het verdwijnen van haltes (5,4%).
9. **Verlichting en sociale veiligheid** – Onvoldoende straatverlichting wordt gekoppeld aan een gevoel van onveiligheid, vooral door ouderen (4,9%).
10. **Meer voorzieningen voor ouderen** – De behoefte aan zorg dichtbij, ontmoetingsplekken en winkels op loopafstand is groot (4,6%).
11. **Jongerenoverlast en gedragsproblemen** – Enkele dorpen signaleren hangjongeren, vandalisme en baldadigheid. Er wordt gevraagd om toezicht en activiteiten (3,8%).
12. **Leegstand en verpaupering** – Leegstaande winkels en woningen maken dorpen minder aantrekkelijk. Herbestemming en onderhoud worden vaak genoemd (3,3%).
13. **Verkeersdruk op hoofdwegen (N34, N33)** – Veel klachten over geluid en snelheid op provinciale wegen dicht bij dorpen (2,8%).
14. **Meer aandacht voor voetgangers** – Deelnemers willen bredere stoepen, zebrapaden en veilige oversteekplaatsen (2,5%).
15. **Behoud rust en dorpse identiteit** – Een kleine groep wil dat de dorpen niet te druk of stedelijk worden, met behoud van rust en naoberschap (2,3%).
16. **Geluidsoverlast door evenementen en vuurwerk** – Regelmatig genoemd worden harde muziek, kermissen en vuurwerk. Men wil strengere eindtijden (2,1%).
17. **Hondenpoep en overlast door dieren** – Vooral in parken en bermen is hondenoverlast een punt van ergernis (1,9%).
18. **Verlichting van fietspaden buiten de dorpen** – Vooral scholieren en forenzen vragen om verlichting langs routes tussen dorpen (1,5%).
19. **Meer aandacht voor speelvoorzieningen** – Ouders willen meer veilige speelplekken, vooral natuurlijke speelplekken (1,2%).
20. **Zorg voor kwetsbare groepen** – Een kleine maar nadrukkelijke groep noemt het belang van toegankelijkheid en ondersteuning voor mensen met een beperking (1,0%).

Samenvatting thema 2

Bereikbaarheid wordt door 89% van de deelnemers belangrijk gevonden. De tevredenheid hierover is over het algemeen redelijk, maar niet volledig gedeeld door iedereen. Voorzieningen worden door 82% als goed bereikbaar ervaren. Het belang van goed openbaar vervoer wordt breed onderschreven. Er is daarnaast steun voor maatwerkvervoer voor inwoners die minder mobiel zijn.

Voorzieningen worden belangrijk gevonden, maar de tevredenheid verschilt per deelnemer. Ontmoetingsplekken worden vaak genoemd als belangrijk voor de sociale samenhang. Zorgen over vergrijzing zijn aanwezig, maar niet dominant. Veiligheid en leefbaarheid worden door bijna alle deelnemers belangrijk gevonden en de meeste deelnemers zijn hierover tevreden. Dit geeft een beeld van hoge basisverwachtingen, overwegend positieve waardering en enkele aandachtspunten.

De [open antwoorden](#) noemen vooral: behoefte aan betere verkeersveiligheid (te hard rijden en onoverzichtelijke situaties), meer en veilige straatverlichting, een dorpshuis of multifunctioneel centrum (vooral in Gieten) en betrouwbaarder openbaar vervoer in de avond en in het weekend.

Thema 3: De omgeving van morgen

Belangrijkste cijfers

- 63% vindt duurzame energie en klimaatmaatregelen belangrijk. 70% is neutraal over de inzet van de gemeente op dit gebied.
- Kleine zonnepanelen en windmolens tot 15 meter worden als meest passend gezien; grote windmolens (>25 m) scoren laag.
- 74% hecht waarde aan behoud en uitbreiding van groen en natuur.
- 67% is tevreden over hoeveelheid en kwaliteit van groen.
- 69% vindt behoud van erfgoed en lokale identiteit belangrijk.

Reacties open vraag (673 antwoorden)

1. **Geen windmolens in het landschap** – De meeste reacties verzetten zich tegen grote windturbines. Ze verstoren het uitzicht, veroorzaken geluid en passen volgens velen niet bij het open Drentse landschap (16,8%).
2. **Zonnepanelen op daken, niet in weilanden** – Veel deelnemers willen eerst bestaande daken benutten voor zonne-energie. Grote zonneparken worden als horizonvervuilend ervaren (14,6%).
3. **Behoud van open landschap en vergezichten** – Er is grote waardering voor het weidse karakter van Aa en Hunze. Bebouwing en grootschalige infrastructuur moeten worden vermeden (10,4%).
4. **Bescherming van natuur en biodiversiteit** – Men wil meer ruimte voor natuurherstel, inheemse beplanting en bloemrijke bermen. Ook het tegengaan van verharding wordt vaak genoemd (8,9%).
5. **Behoud van erfgoed en dorpskarakter** – Oude boerderijen en historische panden zijn belangrijk voor identiteit en sfeer. Sloop van beeldbepalende gebouwen stuit op veel weerstand (7,8%).
6. **Bezorgdheid over grootschalige energieprojecten** – Naast wind en zon is er twijfel over biomassacentrales en kernenergie. Men wil duurzame alternatieven, maar kleinschalig en lokaal (6,5%).
7. **Betere communicatie over duurzame plannen** – Deelnemers willen weten waar en waarom energieprojecten worden geplaatst en vragen om duidelijke uitleg en participatie (5,2%).

8. **Onderhoud van groen en bomen in dorpen** – Bomen die verdwijnen, moeten worden herplant. Meer variatie en beter onderhoud van openbaar groen wordt gewenst (4,9%).
9. **Balans tussen natuur en landbouw** – Veel reacties geven aan dat landbouw moet blijven, maar dan natuurvriendelijker, met minder bestrijdingsmiddelen en meer biodiversiteit (4,4%).
10. **Zorgen over verrommeling van het landschap** – Reclameborden, asfalt en verwaarloosde erven doen afbreuk aan de omgeving. Meer toezicht en handhaving wordt gevraagd (3,8%).
11. **Klimaatadaptatie en waterbeheer** – Mensen noemen vaker wateroverlast, droogte en hitte. Er is steun voor meer groen, wadi's en opvang van regenwater (3,4%).
12. **Meer bomen en natuur in de dorpen zelf** – Niet alleen buitengebied, maar ook dorpen moeten groener worden met bomenrijen en kleine parkjes (2,9%).
13. **Beperk verstedelijking en woningbouwdruk** – Sommigen vrezen dat te veel woningbouw de natuur en rust verdringt (2,7%).
14. **Ruimte voor lokale energie-initiatieven** – Coöperatieve projecten en buurtenergie krijgen veel steun, mits bewoners invloed hebben (2,3%).
15. **Minder regels voor duurzaam gedrag** – Een kleine groep vindt dat duurzaamheid te veel als verplichting voelt en heeft de voorkeur voor stimulering in plaats van dwang (1,9%).
16. **Geen kernenergie of opslag van kernafval** – Nucleaire oplossingen worden onveilig en onnodig genoemd (1,7%).
17. **Meer educatie over duurzaamheid** – Mensen willen dat kinderen en inwoners leren over energie, natuur en hergebruik (1,5%).
18. **Gebruik lokale materialen bij bouwen** – Dorpsuitbreiding moet aansluiten bij de natuurlijke omgeving, met lokale baksteen of hout (1,2%).
19. **Beleid tegen houtrook en vervuiling** – Enkele inwoners noemen houtkachels en uitstoot als belemmering voor gezonde lucht (1,1%).
20. **Bevorderen van samenhang tussen thema's** – Een kleine groep vraagt om een integrale visie: energie, natuur en landbouw moeten elkaar versterken (0,9%).

Samenvatting thema 3

Uit de enquête blijkt dat deelnemers veel waarde hechten aan natuur, landschap en erfgoed. Duurzaamheid wordt door de meerderheid als belangrijk gezien, mits de maatregelen passen bij het landschap en de identiteit van de gemeente als geheel.

63% vindt het belangrijk dat Aa en Hunze duurzaam en klimaatbestendig wordt. Maatregelen tegen droogte, hitte en wateroverlast krijgen brede steun, zolang deze zorgvuldig worden uitgevoerd. Over de inzet van de gemeente op duurzaamheid is 17% tevreden en 70% neutraal.

Wat betreft energieopwekking krijgen kleine zonnenvelden, kleine windmolens tot 15 meter en grote zonnenvelden de meeste steun. Grote windmolens vanaf 25 meter worden duidelijk minder gewenst. De reacties laten zien dat kleinschalige energie-oplossingen vaker worden genoemd dan grote projecten.

De cijfers voor natuur en groen laten een consistent beeld zien. 74% vindt behoud en uitbreiding van natuur belangrijk. 67% is tevreden over de huidige kwaliteit. Tegelijk is er een veelgenoemde wens voor beter onderhoud en bescherming tegen verrommeling en grootschalige energieprojecten. Het open en groene karakter evenals de rust worden vaak als belangrijke kernwaarden van de gemeente genoemd.

Het behoud van de lokale identiteit en erfgoed wordt door 69% belangrijk gevonden. Ongeveer 37% is tevreden over hoe dit nu gebeurt, 55% staat daar neutraal tegenover. In de reacties worden moderne nieuwbouw, het verdwijnen van karakteristieke panden en veranderingen in dorpsbeelden regelmatig genoemd als aandachtspunten.

In de [open antwoorden](#) worden onder andere het Nationaal Park Drentsche Aa, het Balloërveld, de Hondsrug en de Hunzevallei vaak genoemd als gebieden die beschermd moeten worden. Grote energieprojecten in open landschap worden vaak onwenselijk genoemd, terwijl zonnepanelen op daken juist veel steun krijgen. Daarnaast worden beter groenonderhoud, herstel van houtwallen, meer beplanting en bloemrijke bermen veel genoemd. Duurzaamheid wordt vooral ondersteund wanneer deze past bij de schaal en het karakter van de omgeving.

Thema 4: Werk en ontspanning

Belangrijkste cijfers

- 66% vindt werkgelegenheid in de gemeente belangrijk.
- 72% is neutraal wat betreft de huidige kansen voor werk en bedrijven.
- 52% vindt uitbreiding van bedrijventerreinen alleen wenselijk voor lokale bedrijven.
- 37% vindt werk dichtbij belangrijk.
- 87% vindt behoud en ontwikkeling van toerisme (enigszins) belangrijk.
- 26% ziet ruimte voor meer toeristische trekpleisters.

Reacties open vraag (598 antwoorden)

1. **Bevorderen van lokale werkgelegenheid** – De meeste deelnemers vinden dat mensen in Aa en Hunze dichtbij huis moeten kunnen werken. Kleine bedrijven, ambachten en thuiswerk worden genoemd als toekomstgericht (15,2%).
2. **Beperking van massatoerisme** – Veel reacties wijzen op overlast door drukte, verkeer en vakantieparken. Toerisme mag groeien, maar kleinschalig en rustig (12,9%).
3. **Ondersteuning van lokale ondernemers** – Deelnemers willen dat de gemeente lokale winkels en horeca actief steunt, bijvoorbeeld met lagere lasten of minder regels (10,8%).
4. **Recreatie passend bij natuur en rust** – De omgeving moet uitnodigen tot wandelen, fietsen en kamperen zonder aantasting van landschap of stilte (9,7%).
5. **Behoud van rust, natuur en stilte** – Toeristische groei mag niet ten koste gaan van natuur en rust. In veel reacties wordt stilte een kernkwaliteit van de gemeente genoemd (8,4%).
6. **Ruimte voor kleine en duurzame bedrijven** – Er is steun voor ambachtelijke, circulaire en lokale bedrijvigheid. Grote industrie of logistiek past volgens velen niet (6,9%).
7. **Betere verbinding tussen toerisme en lokale economie** – Toeristen moeten bijdragen aan lokale winkels, horeca en streekproducten. Dat versterkt zowel economie als identiteit (5,9%).
8. **Meer recreatieve voorzieningen** – Mensen waarderen fietsroutes, wandelpaden en zwemplassen, maar vragen ook om onderhoud en uitbreiding (5,1%).
9. **Leegstand en verouderde bedrijfspanden aanpakken** – Leegstaande panden in dorpen en op bedrijventerreinen wekken ergernis. Herbestemming wordt als kans gezien (4,7%).
10. **Bevordering van streekproducten en korte ketens** – Er is enthousiasme voor samenwerking tussen boeren, winkels en horeca met lokale producten (4,1%).

11. **Betere bereikbaarheid van bedrijventerreinen** – Vooral ondernemers onder de deelnemers noemen slechte infrastructuur en beperkte busverbindingen als knelpunt (3,6%).
12. **Toeristische spreiding over dorpen** – Niet alles moet in Gieten of Rolde plaatsvinden; ook kleine dorpen mogen profiteren van bezoekers (3,2%).
13. **Vermindering van regelgeving en bureaucratie** – Reagerende ondernemers willen minder papierwerk en snellere procedures voor uitbreidingen of verbouwingen (2,8%).
14. **Duurzaam toerisme stimuleren** – Toerisme moet bijdragen aan behoud van natuur, bijvoorbeeld door eco-campings of wandelarrangementen (2,6%).
15. **Betere voorzieningen voor jongeren** – Enkele deelnemers noemen gebrek aan werkplekken en vrijetijdsbesteding voor jongeren (2,2%).
16. **Meer samenwerking tussen gemeente en ondernemers** – Reacties van ondernemers geven aan dat ze vaker mee willen denken over beleid en kansen in toerisme en economie (1,8%).
17. **Culturele evenementen en lokale activiteiten** – Kleine dorpsfeesten, markten en culturele initiatieven worden genoemd als versterking van leefbaarheid (1,6%).
18. **Beperk geluids- en verkeersoverlast van toerisme** – Verkeer, lawaai en afval in toeristische seizoenen leiden tot ergernis (1,4%).
19. **Gebruik vrijkomende agrarische erven voor kleinschalig ondernemerschap** – Sommige deelnemers zien kansen voor ambacht, zorg of recreatie op oude erven (1,2%).
20. **Ruimte voor innovatie en kenniswerk** – Een kleine groep noemt dat Aa en Hunze aantrekkelijk kan zijn voor creatieve en duurzame startups (0,9%).

Samenvatting thema 4

Uit de enquête blijkt dat deelnemers werkgelegenheid en lokale bedrijvigheid belangrijk vinden. Ruim twee derde geeft aan dat werkgelegenheid belangrijk is, terwijl slechts een klein deel tevreden is over de huidige situatie. De meerderheid beoordeelt dit neutraal.

Ongeveer een derde vindt het belangrijk om werk in de buurt te hebben, een vergelijkbaar deel blijft neutraal en ongeveer een kwart geeft aan dat de afstand tot werk voor hen geen rol speelt. Dit laat een gemengd beeld zien over de wens voor werk dichtbij huis.

Over uitbreiding van bedrijventerreinen zijn de meningen verdeeld. De helft vindt uitbreiding alleen passend wanneer het gaat om lokale bedrijven. Grootschalige uitbreidingen worden minder vaak gesteund.

De toeristische en recreatieve sector wordt breed gezien als belangrijk voor de economie van de gemeente. De tevredenheid is echter gematigd: de meeste deelnemers blijven neutraal,

ongeveer een vijfde is tevreden en een kleinere groep is ontevreden. De vraag of er meer toeristische voorzieningen moeten komen verdeelt de deelnemers vrijwel gelijk in drie groepen: eens, oneens en neutraal.

In de [open antwoorden](#) worden vooral genoemd: steun voor lokale ondernemers, voorkeur voor kleinschalige recreatie, aandacht voor onderhoud van routes en spreiding van bezoekers. Grootschalige vakantieparken en sterke seizoensdruk worden vaak als onwenselijk genoemd.

Thema 5: Landelijk gebied

Belangrijkste cijfers

- 57% vindt behoud en ontwikkeling van de agrarische sector belangrijk. 58% is neutraal over de huidige situatie m.b.t. behoud en ontwikkeling van de landbouwsector.
- Belangrijkste waarden in het landelijk gebied om te behouden (in volgorde van belangrijk naar minst belangrijk):
 1. *Karakteristiek landschap*
 2. *Rust en ruimte*
 3. *Natuur en biodiversiteit*
 4. *Landbouwfunctie*
 5. *Toerisme en recreatie*
- 76% vindt stilte, donkerte en rust belangrijk.
- 55% maakt zich zorgen over gewasbeschermingsmiddelen.
- 66% wil geen opslag van nucleair afval in zoutkoepels.

Reacties open vraag (512 antwoorden)

1. **Behoud van open landschap** – Het open en weidse karakter van het Drentse landschap wordt als grootste kwaliteit gezien. Bebouwing, windmolens en grote loodsen moeten worden beperkt (17,1%).
2. **Verminderen van bestrijdingsmiddelen** – Veel deelnemers maken zich zorgen over het gebruik van pesticiden. Ze willen gezondere landbouw en schonere lucht en bodem (13,8%).
3. **Stimuleren van biologische en natuurinclusieve landbouw** – Deelnemers pleiten voor meer biologische boeren, minder monoculturen en meer aandacht voor biodiversiteit (11,6%).
4. **Behoud van rust, stilte en donkerte** – Stilte, duisternis en rust worden vaak genoemd als belangrijke waarden van het buitengebied (9,8%).
5. **Geen windmolens of zonneparken in open veld** – De meeste reacties tonen verzet tegen grootschalige energieprojecten in het agrarische landschap (8,3%).
6. **Geen opslag van nucleair afval in zoutkoepels** – Er is sterk verzet tegen plannen voor ondergrondse opslag van kernafval. Dit wordt als onveilig en onnodig gezien (6,9%).
7. **Natuurherstel en biodiversiteit bevorderen** – Meer ruimte voor flora, fauna, houtwallen en bloemrijke bermen wordt breed gesteund (5,8%).

8. **Behoud van landbouwfunctie, maar met balans** – Landbouw blijft belangrijk, maar moet duurzaam en kleinschalig zijn, met respect voor natuur (4,9%).
9. **Betere samenwerking tussen boeren en natuurorganisaties** – Deelnemers willen dat boeren gestimuleerd worden samen te werken aan natuurbeheer (4,3%).
10. **Geen verdozing en bebouwing in buitengebied** – Grote schuren, loodsen en opslag worden als ontsierend ervaren. Strakkere regels gewenst (3,7%).
11. **Behoud van karakteristiek landschap** – Esdorpen, houtwallen en zandpaden moeten behouden blijven als onderdeel van de identiteit van het landschap (3,3%).
12. **Beperking intensieve veehouderij** – Zorgen over uitstoot, geur en dierenwelzijn worden regelmatig genoemd (2,9%).
13. **Verbeteren van waterkwaliteit en slotenonderhoud** – Deelnemers zien vervuiling van waterlopen door landbouw en vragen om beter beheer (2,5%).
14. **Onderhoud van wegen, paden en bermen** – Slecht onderhoud van landwegen en fietsroutes stoort veel deelnemers (2,3%).
15. **Stimuleren van korte ketens** – Meer afzet van streekproducten via lokale winkels of markten wordt gewenst (1,9%).
16. **Beperking van recreatiedruk in buitengebied** – Wandelaars en toeristen zijn welkom, maar er moet rust blijven en geen overbelasting van paden (1,6%).
17. **Meer bomen en landschapselementen** – Kleine bosschages, hagen en houtwallen moeten worden aangelegd of hersteld (1,4%).
18. **Bewustwording van landbouw en voedselproductie** – Deelnemers willen meer begrip tussen burgers en boeren (1,1%).
19. **Minder verlichting in buitengebied** – Behoud van donkere nachten is belangrijk voor bewoners en natuur (0,9%).
20. **Ruimte voor agrarische innovatie** – Een kleine groep noemt dat boeren steun moeten krijgen bij verduurzaming en techniek (0,7%).

Samenvatting thema 5

De enquête laat zien dat deelnemers veel waarde hechten aan het landelijk gebied. Elementen zoals landbouw, landschap, rust en natuur worden vaak belangrijk gevonden.

Het behoud van de agrarische sector krijgt brede steun: ruim de helft vindt dit belangrijk en ongeveer een derde enigszins belangrijk. Tegelijkertijd is 16% tevreden over de huidige ontwikkeling en is een kwart ontevreden.

Wanneer deelnemers aangeven wat volgens hen het belangrijkste is om te behouden in het buitengebied, wordt in 45% van de gevallen het karakteristieke landschap genoemd. Daarna volgen rust en ruimte en natuur. De landbouwfunctie wordt minder vaak als eerste genoemd.

Deelnemers waarderen de agrarische sector, maar vooral als onderdeel van een breder landschappelijk en ecologisch geheel. Stilte, donkerte en rust worden door vrijwel alle deelnemers belangrijk gevonden voor de kwaliteit van het buitengebied.

Een meerderheid spreekt zorgen uit over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Ook ondergrondse opslag van nucleair afval wordt door twee derde van de deelnemers afgewezen.

In de [open antwoorden](#) worden onder andere bescherming van landschap en natuur, ondersteuning van boeren die verduurzamen, behoud van rust en ruimte en zorgvuldige ruimtelijke keuzes genoemd.

Thema 6: Meedenken en meepraten

Belangrijkste cijfers

- 54% vindt het belangrijk om mee te denken over de toekomst van de gemeente.
- 63% is neutraal en 21% tevreden over de manier waarop inwoners worden betrokken bij plannen in de leefomgeving.

Reacties open vraag (419 antwoorden)

1. **Gebrek aan terugkoppeling en transparantie** – De meeste deelnemers vinden dat de gemeente slecht laat zien wat er met hun inbreng gebeurt. Er is behoefte aan duidelijke terugmeldingen na participatieavonden en enquêtes (17,5%).
2. **Vroegtijdige betrokkenheid** – Veel deelnemers ervaren dat inspraakmomenten pas komen als plannen al vaststaan. Ze willen eerder in het proces worden meegenomen (14,1%).
3. **Betere communicatie vanuit de gemeente** – Er wordt gevraagd om heldere, tijdige en toegankelijke informatie over beleid, plannen en inspraakmogelijkheden (12,4%).
4. **Meer echte invloed** – Participatie voelt voor velen als 'voor de vorm'. Men wil dat er zichtbaar invloed is op keuzes en prioriteiten (10,2%).
5. **Dorpsniveau betrekken** – Deelnemers willen dat elk dorp een stem krijgt. Dorpsbelangen of lokale vertegenwoordigers moeten structureel worden geraadpleegd (8,7%).
6. **Digitale platforms voor ideeën en participatie** – Er is behoefte aan een laagdrempelig online platform of ideeënbox waar plannen ingediend kunnen worden of gestemd kan worden (6,4%).
7. **Meer fysieke bijeenkomsten en inloopavonden** – Veel deelnemers willen persoonlijk in gesprek, bijvoorbeeld in dorpshuizen of buurtbijeenkomsten (5,9%).
8. **Vertrouwen ontbreekt** – Een aanzienlijke groep geeft aan weinig vertrouwen te hebben dat de gemeente naar inwoners luistert of hun mening serieus neemt (5,2%).
9. **Jongeren meer betrekken** – Jongeren komen nauwelijks aan bod. Deelnemers pleiten voor jongerenraden of betrokkenheid via scholen (4,3%).
10. **Communicatie in eenvoudige taal** – Teksten en uitnodigingen zijn te formeel of moeilijk leesbaar. Deelnemers willen duidelijke, begrijpelijke taal (3,9%).
11. **Complimenten voor de enquête** – Een deel van de deelnemers waardeert deze enquête als positieve stap naar meer betrokkenheid (3,4%).

12. **Beperkte inspraak bij grote projecten** – Projecten als windmolens, woningbouw en infrastructuur worden vaak genoemd als voorbeelden waar burgers te laat worden betrokken (2,8%).
13. **Participatie voelt ongelijk** – Sommigen ervaren dat vooral mondige inwoners of bepaalde groepen gehoord worden, terwijl anderen buitenspel staan (2,5%).
14. **Meer aandacht voor ouderen en mensen zonder internet** – Inwoners zonder digitale middelen voelen zich buitengesloten van inspraak (2,1%).
15. **Meer samenwerking met ondernemers** – Een kleinere groep vraagt om structureel overleg met lokale ondernemers bij ruimtelijke plannen (1,9%).
16. **Te veel gepraat, te weinig actie** – Sommige deelnemers vinden dat de gemeente te veel praat en te weinig uitvoert, waardoor participatie traag en frustrerend wordt (1,6%).
17. **Verbinding met andere thema's** – Participatie moet niet op zichzelf staan, maar ook gekoppeld worden aan wonen, duurzaamheid en leefomgeving (1,4%).
18. **Meer enquêtes en peilingen** – Deelnemers waarderen digitale peilingen en willen dat de gemeente die vaker inzet (1,2%).
19. **Waardering voor lokale inzet en dorpsinitiatieven** – Lokale kennis en inzet van inwoners moeten beter worden benut en gewaardeerd (1,0%).
20. **Onvrede over besluitvorming** – Een kleine groep geeft aan dat besluiten vaak al vastliggen, waardoor participatie zinloos voelt (0,9%).

Samenvatting thema 6

Uit de enquête blijkt dat inwoners participatie belangrijk vinden. Meer dan de helft noemt betrokkenheid bij de toekomst van hun omgeving belangrijk en een groot deel enigszins belangrijk. Slechts een klein percentage vindt participatie onbelangrijk. De tevredenheid over de huidige betrokkenheid is beperkt: de meeste inwoners beoordelen deze neutraal.

In de [open antwoorden](#) wordt vaak genoemd dat inwoners willen meedenken, maar dat het participatieproces duidelijker en toegankelijker mag zijn. Veel deelnemers geven aan dat zij plannen pas laat in beeld krijgen, waardoor zij het gevoel hebben dat inspraak weinig invloed heeft.

Veel reacties vragen om vroegtijdige communicatie, heldere informatie over projecten en laagdrempelige manieren om input te geven. Ook wordt regelmatig gevraagd om terugkoppeling over wat er met reacties gebeurt. Daarnaast noemen inwoners dat zij persoonlijk contact waarderen, zoals bijeenkomsten in dorpen en directe gesprekken met medewerkers van de gemeente. Digitale middelen worden nuttig gevonden, maar niet als enige vorm. Een deel van de inwoners geeft aan dat het aantal participatieprocessen als veel wordt ervaren. Zij vragen om meer samenhang tussen verschillende trajecten.

Verslag dorpsbelangen

Omgevingsvisie Aa en Hunze: van dorp tot horizon

5. Sessie dorpsbelangen

Op woensdag 15 oktober 2025 werd een avond voor dorpsbelangen georganiseerd. Zo'n 30 deelnemers schoven in MFC De Boerhoorn aan om mee te denken. De bijeenkomst liet zien dat dorpen betrokken zijn en nadenken over hun toekomst. De dorpen willen zich ontwikkelen op een manier die natuur, erfgoed en leefbaarheid versterkt.

De rode draad is evenwicht: tussen groei en behoud, tussen gemeentelijke sturing en lokaal initiatief en tussen ruimtelijke kwaliteit en betaalbaarheid. De boodschap aan de gemeente was duidelijk: geef ruimte aan maatwerk en aan de kracht van de dorpen zelf.

Als belangrijkste kwaliteiten van de gemeente werden rust, natuur, gemeenschapszin en de herkenbare dorpsstructuren genoemd. Tegelijk werd duidelijk dat er zorgen zijn over de leefbaarheid op lange termijn, vooral rond voorzieningen, woningen en onderlinge betrokkenheid.

Wonen

Wonen is het meest genoemde aandachtspunt. Dorpen willen betaalbare en passende woningen voor jongeren, gezinnen en ouderen. Nieuwbouw moet passen bij de schaal van het dorp. Veelgenoemde wensen zijn meer sociale huur, kleinere woningen, splitsing van bestaande panden en snellere vergunningprocedures. Er wordt gevraagd om maatwerk per dorp in plaats van één uniforme werkwijze.

Voorzieningen en gemeenschapszin

Dorpshuizen en multifunctionele centra worden gezien als belangrijke ontmoetingsplekken en vragen om structurele ondersteuning. De rol van de dorpscoördinator wordt als waardevol ervaren. Behoud van basisvoorzieningen, zoals scholen en openbaar vervoer, wordt belangrijk gevonden.

Recreatie en economie

Er is draagvlak voor kleinschalige recreatie, uitbreiding van bestaande campings en verbetering van fietspaden. Grote recreatieparken worden onwenselijk gevonden. Dorpen vragen dat de gemeente nadrukkelijker stuurt op kwaliteit en passend ruimtegebruik.

Natuur, landschap en cultuurhistorie

Bescherming van het landschap en de historische dorpsstructuren is een belangrijke randvoorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen. Voorbeelden zoals *Groene Dorpen* bij Balloo worden gezien als goede combinatie van natuurontwikkeling en leefbaarheid.

Klimaat en duurzaamheid

Deelnemers willen dat gemeente, provincie en waterschappen beter samenwerken.

Wateroverlast, hittestress en vergroening vragen om meer aandacht. Oplossingen zoals wadi's en groen-blauwe structuren worden gesteund. Voor energieopwekking geldt dat zonnepanelen op daken de voorkeur hebben.

Platteland en landbouw

De dorpen zien kansen voor natuurinclusieve landbouw en vragen om behoud van rust, donkerte en stilte. Ontwikkeling wordt niet afgewezen, maar moet passen binnen het landschap.